

diu possim, nec tamen uenire uelim: nec si etiam uenerit, exigere sine rubore aut mœstitia queam. Audio Legationem amplissimam de negotio & grandi & pacificatorio istuc esse propediem ituram: quam uelim tam auspiciato esse decretam, ut pax inde in ætatem meam tuamq; confirmetur: quo æquiore tecum conditione experiri & agere possim (si res ita cesserit) actione pro amico: qualem tamen nullam nominatim esse proditam à iure ciuili demerari quiuis possit: qui quidem certe cogitet & animaduertat actionem pro socio latissime in Pandectis iuris patere. Verum in ea Legatione Episcopus Parisinus aut primas aut secundas partes obtinebit, ut fama est: qui an hac urbe uiam facturum esset, nondum constabat cum hæc scriberem, & diu iam inter aulicos erat, ubi plurimam partem tēporis agit. Vir est doctus inter paucos, & multarum rerum prudentia præditus, literatorum amplexator & suffragator, & Erasmi tui studiosus: quo cum mihi cognatio magis q̄ uitæ consuetudo intercedit, qui urbem colo. Existimo te eum uel huiusce rei commendatione officiose obseruaturum, præsertim q̄ tibi in munere tuo fungendo (ut conijcio) sæpe cum Legatis uerba facere uel necesse, uel opportunum erit. Vale, & Tonstallo, Linacro, Moro, qui me uerbis tuis uel epistolis salutarunt, centuplicato salutem rependito, Parisijs Calend. August.

GVLIELMVS BVDAEVS THO
MAE MORO S.

Ar canum Britannicorum abs te mihi obtulit Lupsetus adolescēs utraq; lingua doctus, atq; apud doctos (ut uideo) gratiosus. Quod & si mihi gratum admodum iucundumq; donum fuit, atq; etiam ex euentu amplum

& magnificum (munificentiam enim luculentam & felicem singulis ijs donandis edidisse me spero) haud paulo tamen iucundius par illud epistolarum fuit, in quibus leſtitandis ingenium tuum ut fando olim auditum, sic ex Vtopia tua cognitum agnosco & exosculor: mihi adeo ut nihil minus esse uideare, quàm quod uocaris ipse. Qui si forte auitum nomen sic (ut debes) retines, & amplecteris ut nullo mutare feliciore uelis, mihi saltem indulgebis, ut altero tanto longius cognomentum faciam, & pro Moro Oxymorum te uocem, nullo stemmatis tui dispēdio, quo magis ex ea stirpe genus ducere existimeris, cuius encomium Erasmus mirifice cōscripsit. Verum ò suaues tuas mihi literas, ut dicere cœperam: ò suauandum mihi librū meum de Assē, qui tot mihi pōdo elogiorum grauissimorum, tot talenta Attica amicitiarum cōciliauit, praesertim peregrinarum: quas mihi liberisq; meis splendidiores domesticis & uernaculis esse, foreq; existimo. Atqui nulla re magis constare mihi rationem olei & operæ studijs impensæ puto, quàm q̄ in Theatrum amplissimum prodire ausus, plausum ab ijs partibus adeptus sum maxime, à quibus me adepturum minime quiuis fortasse arbitraretur. Tameſi (ut tibi ueritatem fatear) mea semp̄ ea fuit ratio, ut ex Assis mei digressionibus, & ueluti figuratis panegyricis, à promiscua quidem turba (in qua tum ferè nostrates esse sciebam) non tam impresentiarum admurmurationem secundam, quàm sibilos expectarem. Neq; enim unquam inducere in animum potui, ut sententiarum numero emerendo potius inseruirem, quàm ponderi atq; auctoritati: ac uelut in Aristocratia ætatem transigēdam haberem: non ita unius & plurimorum rationē habui, quin optimo cuiq; maxime approbare me contenderem. Hoc meum institutum minime populare, eò me primū discriminis adduxerat: ut quicquid in medium ederem, stare

vix posset in scena, præiudicata scilicet opinione nimium sibi instantis diligentia meæ, (hoc enim de me aiebant) nec se cum famæ discrimine ad vulgi captum gratiose populariterque summittentis: quum interim ipse iudicio meo seruiens, ut olim ille discipulus Antigenidæ, mihi & Musis canerem: & mox secutura (ut sperabam) hominum opinioni. Verum studiorum tandem profectu, & ingeniorum æmulatione factum est, ut nostratum etiam alius us atque alius sensus esse cœperit. Quibus tamen ipsis nondum tantum tribuo, ut ex eorum statim sententia, aut commode, aut secus de meis scriptis sentiam: ut qui satis perpenderit, & meminerim quid ipse præstare efficeretque possim hac ingenij doctrinaeque mediocritate. Sed nescio quo modo uestris externorum testimonijs ita me ferri transuersum, & interdum sublimem rapi sentio: ut uel magnificule inferam me inter amicos, & uestris aliorumque epistolis suffarcinatus, quasique peregrinis elogijs fultus & subleuatus, fastigiolum meum attollere uidear, & ceruices subrigere contra ingenij mei rationem. Quod etsi mihi uidetur ineptum attentius me nonnunquam æstimanti, tamen si uobis, ijsque qui me amare fidem mihi fecerunt, ingenium & industriam meam probasse me considerem, ne Momum quidem (ut aiunt) uel Ligurinum, uel Tuscanicum timendum magnopere ducerem. Quanquam sunt (si dijs placet) qui id demum mihi uitio uertant, quod anxie nimis ac religiose uersare scripta mea uidear, & ueluti ad prisca formulæ normam exigere commentandi diligentiam: quasi uero nostri seculi eloquentia ad præscriptum antiquitatis componere sese, atque effingere sine reprehensione non possit: aut ego nullo magis nomine culpari possim, quæ quæ culpa uacare contenderim. O' felicem me simul & miserum, si omnes

ita de me sentiant. Felicem, q̄ mihi crimen obiectum in
 laudem tandem cessurum sit. Quis enim hoc crimine uacare
 uelit? Miserum, q̄ tot mea uitia clarius alijs cernens,
 nec emendare queam, nec de me ita mereri, ut me cū alijs
 ipse probem, & in luculentis meis uitijs conuiueam: nisi
 q̄ interdum (ut dixi) alieno me iudicio aestimo. Quorum
 quidem certe ingenium & peritiam captui meo ipse ac
 sensui preferam. Enimvero nihil me magis mecum in gra-
 tiam reducit, ac me melius ominari subigit & sperare, q̄
 q̄ concordēs multorum sententias uideo in Asse meo pro-
 bando. Quas etiam conflatas esse ideo suspicari nequeo,
 qui ab alijs auctoribus eas emanare scio, qui nuncq̄ in
 unum capita contulerunt, nuncq̄ inter se censentes audire
 uiderēue potuerunt. Quod si nō tam doctrinæ (quam ma-
 ligne in me cognosco) q̄ amicitie tribuitur, (neq̄ enim aut
 opibus, aut potentie tribui quisq̄ suspicabitur) quid re-
 stat quo magis beatus ac diues esse possim? Id adeo ut
 uel exilium mihi consciscere tandem debeam, uel diutura-
 nam certe peregre absentiam, ut & externarum amicitia-
 rum, quas propensius colo, fructum aliquādo percipiam.
 Neq̄ uero quum rationes meas calendatim recognosco,
 prouincialia ista nomina inania esse puto, quæ se quoti-
 die perscribenda alia super alia inferunt. q̄q̄ non perinde
 hinc appellare eos possim, qui mihi sese obstringere amicitie
 non ueriti sunt literis obsignatis: nec istinc aut aliū-
 de illi mecum eadem actione experiri, quibus itidem me
 obstrinxi (ut interim eos omittam, qui mecum coram hac
 transeuntes contraxerunt amicitiam) q̄q̄ utrisq̄ nostrū
 reis & actoribus, & domi, & peregre, idem semper unus
 q̄ iudex ius sit dicturus, si cōtrouersia existat, optimus il-
 le maximus Iuppiter cognomento Philius, iuris amicitie
 præses. Sed mihi rursus uereor, ut pronum in posterū esse
 possit hoc propositum externas prouincias uel iusta, uel
 libera

libera Legatione, uel priuata peregrinatione uiuendi: homini, quantum per uitae institutum licet & fortunae modum, studioso, nec satis firma ac uiatoria ualetudine: adde etiam, si placet, coniugato: & qui septimo iam filio in familia factus sum comitator, uxore uixdum ingressa annum duodecimesimum. Mirum quantum me totum tuum literis illis fecisti, in quibus scribis persuasum te habere affectibus tuis perbelle cum meis conuenire: coniecturam utique ex meis digressionibus factitantem, quibus in ipsis scilicet animi mei sensus non obscure sese protulisse uidentur, & indicasse. Equidem mi More, quod mihi das ultro, id libenter amplector: ut tanquam genituram physicam communiter habeamus, atque etiam Vtopianis institutis & moribus à natura informati, in lucem prodierimus. Itaque uolens hilarisque faciam, ut inter nos contractam naturae sponte imperioque amicitiam, omni deinceps officij genere, obsequijque confirmem, inter absentes usurpabilis, si modo te ad amicitiam colendam tuendamque comparatum esse sensero. Magnum id solatium & adminiculum erit ad maritam hanc nostram tolerandam Philologiam: cuius rara exempla nostra auorumque memoria tulit, non modo apud nos, sed etiam apud uos, ut tu ipse testaris. Neque ego (ut opinor) usque adeo uel pertinaciter, uel constanter susceptum hoc uitae institutum, annis iam ferme duodeciginta pertulissem, nisi me uis quaedam maior & fatalis ab re factitandae cura, flagrantibusque municipum meorum studiis ad literaria studia detorsisset: id est (ut nunc sunt mores Principum & publici) in egestatis officinam, patrimoniorumque internicionem ab census augendi disciplina obtrusisset. Ex quo tempore tanta alacritate operam literarum studio dedi: tam prono pectore incubui in eam spem, quam etiam nunc foueo: tanta omnium sensuum industria ab omni externa cura feriatorum, propositum finem studio

rum persecutus sum, ut nihil unquam huic uoto peruer-
tendum esse duxerim: nullam rem antiquiorem habue-
rim: nulli uel spei uel uoluptati tātum tribuere uisus sim,
duntaxat secundum Dei cultum, & æternæ felicitatis de-
siderium: non parentum cognatorumq; auctoritati, mihi
si in instituto persisterem, inopiam, ignominiam, corpo-
ris infirmitatem prædicentium, atq; denunciantium: non
curæ rei amplificandæ, & fastigij familiaris attollendi (qd
commune, & feruens studium esse uidebam eorum, qui
frugi homines, prudentesq; moribus nostris existimant)
non coniugis precibus, quæ meam Philologiam uelut su-
am pellicem sibi præferri dolebat, & fremebat: non rei in-
uniuersum uxoriæ lenocinijs, non prolis numerosæ blan-
dimentis festiue ludibundæ: deniq; non tuendæ prospere
ræ, non curandæ aduersæ ualetudini. Quarum rerum in-
curia, quum in fraudem luculentam sciens prudensq; in-
ciderim bonorum corporis & externorum: ut sæpiuscule
animo labefactatus, sic nunquam ita fractus sum, quin ali-
quantum quidem in spe & cogitatione acquiescerem Bu-
dæorum nominis illustrandi: quod nulla re minus olim
quàm literarum peritia innotuerat. Sed tamen locupletio-
rem semper amplioremq; spem illam esse censebam per
tranquillitatem ac securitatem transigendæ senectutis:
quatenus quidem ferret humana conditio: simul mortis
æquius ac placidius obeundæ in hoc studioso & medita-
to uitæ genere, bonaq; indidem spe in æternum hausta
atq; concepta. Atq; hæc sunt ueluti pignora quædam ido-
nea: quibus fretus animum bona fide in ijs rebus meditā-
dis commentandisq; occupauit, & addixi penitus, quæ in
uulgus nō probantur: ad primarios ordines offendebāt:
in consessu procerum in senatuq; frigebant: à Regibus
Principibusq; ne agnoscebantur quidem. Nunc uero rei
dignitas & auctoritas hæctenus sese protulit: ut admira-

tionem sui apud omnes ordines aut plerosque dicendi facultas rerum scientia instructa, excitasse uideatur: non etiam ut inde studiosi eius & docti magnopere crescere possint, aut ab ordinum ductoribus in ordines cooptari. Eam demum ob causam (ut multi opinantur) quod doctis cum imperitis, ut studia, sic mores opinionesque non conueniunt: quæ sunt amicitia glutinum. Sunt uiri æqui & boni permulti, qui nostram studiosorum uicem uel decoris potius publici dolentes, palam eos detestantur: eorumque capitibus, liberis, fortunis, nomini diros exitus imprecantur: qui à sanctioribus consilijs existentes Principi, & beneficentiæ regiae publicæque potentes & arbitri, nomina de nomine Gallico, decoræque publico meritissima supprimunt: ut indignos sæpe homines sibi morigerantes, honoribus & commodis ornent atque augeant, insigni dispendio Regum, & publica ignominia. At uero ipse quum hæc & huiusmodi admissa in republicam & uideam, & audiam, nec Diuum fidem nec hominum imploro: utpote qui Diuos ad hæc postulata semper obsurdescere norim: & homines huius culpæ uel auctores uel affines eiusmodi esse putem, quorum iniquitati doctrinæ & eruditionis fascis quantula est in me cunque, submittere non debeam, si mihi constare uelim: & quod reliquum est uitæ, congruenter, & consentanee anteactis annis degere. Simul quum eam naturam esse sciam sceleratissimi illius genij, cui Fortunæ nomen est, ut optimo cuique uiro ac uirtutis amantissimo libens maxime incommoditet, bonorumque & grauium indignatione & queritatu insolescat: contra uero ut indignis & qui Superum Inferumque numinum metum & reuerentiam susque deque faciunt, fautorem se præcipuæ & ornatorem præbeat: & fartas (ut ita dicam) tectasque eorum fortunas ab omnibus tueatur incommodis: ania-

mum quoad eius facere possum, confirmo: ne indignando
 & querelis indulgendo improbissimæ potestati ludibriū
 esse possim. Iuuat tecum mi More, uelut cum uiro mihi iā
 familiarissimo sermonem conferre: & uelut aliquot inam-
 bulationes in porticu implicare. Quid enim uetat aut ob-
 stat, quo minus utriq; nostrum familiaritate complacita
 ita absentes utamur & fruamur ultro citroq; epistolis cō-
 meantibus, ac si coram nobis colloqui mutuoq; uidere li-
 ceret? Multa enim imaginaria pro ueris in uita hominum
 cedunt: & pro germanis succidanea subsidiariaq; subeūta
 hominibusq; perinde ferè quidq; aut deest, aut adest, ut il-
 li sibi adesse, aut deesse in animum induxerint, & sibi ipsi
 persuaserint. Nostri iam Legati istuc traiecisse putaban-
 tur, cum hæc scriberem: in eorum comitatu est Nicolaus
 Beraldus utraq; lingua doctus: quem uelim ita susceptū
 à te esse, & si res ita tulerit, adiutum, ut uirum mihi ami-
 cum, & de literis literatisq; meritum. Spero ijs primor-
 dijs, ijs auspicijs, ijs Legatis & interpretibus esse iam rem
 exorsam: ut lætum & facilem fœderis pertextum & firma-
 mentum sperare quiuis debeat, eorum quidem certe qui
 pacis consilijs non infensi sunt. Equidem quod ad me per-
 tinet, libens in eam pacem ominari soleo: quæ tum inter
 me & uos istius prouinciæ lumina, beneuolentiam tueri
 & uicissitudinem officiorum possit: tum in bellum pium
 & sacrum Principes erectura sit, & expeditionem quan-
 dam conflatura in omne æuum memorabilem. Sic enim te
 quum sperare haud dubia coniectura uideam: mihi quoq;
 necesse est (ut opinor) ut in eandē spem incūbam: quumq;
 te præ alacritate gestientem, & pio iam bello propè de-
 uotum ex literis tuis intellexerim: facere (ut arbitror) non
 potero quin æmula pietate ad idem decus accingar: & ut
 spero, ad amicitia iam contracte necessitudinem accedent
 etiam iura commilitij. Quod si fatū transmarinum utriq;
 nostrum

nostrum manet, optarim editis prius strenuitatis nostræ documentis, uterq; in alterius conspectu, & eodem temporis momento mortem ut oppetamus illustrem summa animi æquitate. Interim peruelim scire, si quando forte tibi scribere huiusmodi uacabit, ad equestrem ne pugnam an pedestrem potius te compares: ut & ego quoq; tecum Tyrociniū eodem genere faciam. æque enim (ut spero) natura ad utrunq; me genus accommodauit. Ioannes Baptista Sanga has literas me scribente, uisendi causa ad me uenit: istinc rediens, ut aiebat. Is à me contendit, ut te uerbis suis salutarem, à quo multa comitate adiutum se esse nō obscure ferebat. Quod ei me facturum ideo recepi, q̄ quantum ex congressu primore & breui colloquio conijcere potui, doctus est & honestus. Velim uti Paceum tuum meumq; uerbis meis salutes, ad quem per Legatos & per Beraldum scripsi. Vale mi Oxymore, μάλλον δὲ μωρόσοφει, καὶ ἐντυχῶν διατέλει. Parisijs, postridie natalis diuę Deis paræ. M. quingentesimo. XVIII.

GVLIELMVS BVDAEVS THO
MAE LINACRO S.

REddite sunt mihi literæ tuæ pridie nonas Iulias beneuolentiæ atq; humanitatis plenæ, ab eo qui mihi annulos tuos obtulerat, iuene sane docto, atq; indolem ingenuā præ se ferente. Quibus (ut opinor) literis impræsentiarum respondissem, nisi iam ocreatus eas uiatoriæq; indutus accepissem, mox equum admissurus. Siquidem ab earum lectione tanta sum hilaritate perusufusus, ægre ut mihi temperarim, quin stili officio certare tecum protinus contenderem. tametsi uidebam effusam à te tam pleno pectore, nec inani manu gratiam, ut eam